

iatat
Közèpkoros
Règèszek
Konferenciája

PROGRAM- ÉS ABSZTRAKTFÜZET

2025. NOVEMBER 27–29.

BTM VÁRMÚZEUM, BUDAPEST

Kedves Kollégák!

Hosszú szünet után újra lehetőség nyílt a *Fiatal Középkoros Régészek Konferenciája* sorozatának folytatására. A járványhelyzet miatt 2020-ban a konferencia megtartására sajnos nem volt lehetőség. Bár azóta a járványhelyzet elmúlt, öt év telt el tervezéssel, bizonytalansággal és reménykedéssel, több lehetséges szervező intézmény részéről is, míg végül sikerült „újraéleszteni” a rendezvényt.

Bízunk benne, hogy az idei konferencia nemcsak a rendezvénysorozat megújulását jelenti, hanem új lendületet és inspirációt is ad mindannyiunknak — legyen szó egyetemi hallgatókról, pályakezdőkről, gyakorló szakemberekről vagy évtizedes tapasztalattal rendelkező kollégákról.

Reméljük, hogy e találkozás hozzájárul ahhoz, hogy a sok nehézség ellenére továbbra is közösen végezzük lelkiismeretes, értékteremtő-értékmentő munkánkat.

Baráti üdvözlettel,

A Szervezők

Budapesti Történeti Múzeum, Vármúzeum

Logo-inspiráció a gyűjteményből

2017 február és május között zajlott az V. kerületi Molnár utca két telkének feltárása, amely során nagy mennyiségű, változatos leletanyag került elő. Noha a terület évszázadok óta lakott volt, és gyakran bolygatták építkezések, a 18. századi állapotoktól kezdve az Árpád-korig lehetett rekonstruálni Pest város ezen részének képét, köszönhetően a több méter vastag feltöltésnek, ami megvédte a középkori emlékeket az újkori tereprendezések során. A Duna közelsége miatt a magasan álló talajvíz, a nedves iszapos-homokos rétegek kiváló állapotban őrizték meg a szerves anyagú (bőr, fa, textil) tárgyakat. A bőrcipők, tarsolyok, késtokok mellett készítési hulladékok utalnak a helyi bőrfeldolgozásra. Az eredeti helyükön megmaradt facölöpök, egy vascsáklya, illetve sodort kötélmaradványok alapján a helyen valamiféle rakodóparttal, lerakattal kell számolnunk. Számos olyan tárgytípus is előkerült, amely a távolsági kereskedelem bizonyítéka: Nyugat-Európából származó vaskések, és a textilkereskedő városokból érkező ólomplombák.

Egyik legszebb leletünk egy fordított csepp alakú, rézből öntött, áttört, felső lapján aranyozott csüngődísz. Szemből jobbra néző, domború, szomorkás arcú, kiterjesztett szárnyú sasmadarat ábrázol, amelynek lábai szintén a jobb oldalra fordulnak. Teste és szárnyai rovátkolt díszítésűek. Hátdala homorú, sima, díszítetlen. A csepp alakú test felső részén akasztófüllec csatlakozik egy merőleges kapcsolótágra, de pontosan nem tudjuk, hogyan nézett ki a teljes díszítmény. Feltehetően lószerszámdísz, esetleg övszerelék része lehetett. A tárgy szórványként, fémkereső segítségével került elő. Pontosabb keltezése – éppen emiatt, illetve párhuzamok hiányában – egyelőre nem lehetséges. Művészettörténeti szempontok alapján a 13-14. századi készítési időpont jöhet szóba.

Szöveg: Horváth Viktória

Fotók: Tihanyi Bence

12. Fiatal Középkoros Régészek Konferenciája

Budapesti Történeti Múzeum – Vármúzeum

Budapest, 2025. november 27-29.

PROGRAM

2025. november 27. csütörtök

8:30-10:00 Érkezés, regisztráció

10:00-10:20: Megnyitó – a konferenciát megnyitja Dr. Csorba László
főigazgató; köszöntőt mond Terei György, a BTM Vármúzeum
Középkori Főosztályának vezetője

Egyházi régészet

Szekcióelnök: Dr. K. Németh András

10:25-10:45: Szoboszlai Gergely – Nagy László: Egy megkerült kolostor: a
csatkaai pálosok kutatása

10:50-11:10: Nagy László: „...pusztákat láttunk, csak a templomok dűledező
falai álltak.” Új eredmények Heves vármegye elpusztult
templomos helyeinek kutatásában

11:15-11:35: Ekrik Ákos: Noszvaj középkori temploma

11:35-11:50: Kérdések, kávészünet

Temetkezések régészete

Szekcióelnök: Dr. Rácz Tibor Ákos

11:50-12:10: Cz. Németh Veronika: Az egresi monostor szerzetesnek
meghatározott sírjai

12:15-12:35: Simon Zsófia: Széchy Mária végső nyughelye (Kőszeg)

12:40-13:00: Bús Bence: Bugac- Pétermonostora Árpád-kori temetőjének
régészeti elemzése

13:00-13:15: Kérdések

13:15-14:15: Ebédszünet

Várak, kastélyok, épületelemek kutatása

Szekcióelnök: Dr. Nagy Szabolcs Balázs

14:15-14:35: Botha-Lőrincz Adrienn: Egy középkori, részben
földbemélyített, talpgerendás gödörépület maradványai
Székelyudvarhelyen – Székelytámadt vár

14:40-15:00: Szoboszlay Gergely: Kutatások a visegrádi várrendszerben
(2023-2025)

15:05-15:25: Hegyi Dóra: Veszprém vára a legújabb kutatások tükrében

15:30-15:50: Magyar Eszter: Ami a palota alatt megmaradt (előzetes
jelentés a Budavári Palota A épületénél végzett kutatásról)

15:50-16:00: Kérdések, kávészünet

Viselettörténet

Szekcióelnök: Dr. Mordovin Maxim

16:05-16:25: Csendes Dominika: Viseleti elemek a középkori Ságról

16:30-16:40: Bruda Ildikó: Kora-újkorai fátváltók a hódoltság területén

16:45-17:05: Zay Orsolya: Fejtől a lábig - a történeti viseletkutatás
módszertana

17:05-17:15: Kérdések

18:00: Konferencia megnyitó fogadás (18.30-tól tárlatvezetés a kiállítóterben)

Helyszín: Bereg Embassy Pesti Fal Bar & Cafe (Budapest, Veres Pálné u. 42, 1053)

2025. november 28. péntek

Tájrégészet

Szekcióelnök: Dr. Zatykó Csilla

09:30-09:50: Kovács Bianka Gina – Ekrik Ákos – Mészáros Nóra – Berta

Adrián: A döbröközi vár és uradalma komplex

roncsolásmentes kutatásának kezdetei

09:55-10:15: Buránszki Nóra: Malmok szerepe a középkori tájhasználatba

10:20-10:40: Anderko Anna: Egy vár árnyékában: a középkori Hollókő
kutatása

10:45-11:00: Kérdések, kávészünet

Numizmatika I.

Szekcióelnök: Dr. Kovács Enikő

11:00-11:20: Bohn Márton: Perkáta-Nyúli-dűlő érméi

11:25-11:45: Rácz Laura: A tatárjárás kori lelethorizont numizmatikai
jelentősége a Közép-Duna-vidéken

11:50-12:10: Kékesi Márk: „Nach Adam Ries(e)…” – Számolózsetonok a
veszprémi várból

12:15-12:35: Varga Máté: Megjegyzések Somogy megye középkori és kora
újkori éremleleteihez

12:35-12:45: Kérdések

12:45 – 13:30: Ebédszünet

Településkutatás I.

Szekcióelnök: Dr. Bíró Gyöngyvér

13:30-13:50: Tripa Ilona: Egy Árpád-kori településrészlet Nyíregyháza,
Felsősima lelőhelyen

13:55-14:15: Mészáros Máté: Árpád-kori falu Páty határában

14:20-14:40: Lenge Anna: Egy Árpád-kori település Kunszentmárton határában

14:45-15:05: Szolnoki Tamás – Nagy László: Nógrád vár és mezőváros régészeti kutatása 2022 és 2025 között

15:10-15:25: Kérdések, kávészünet

Településkutatás II.

Szekcióelnök: Terei György

15:30-15:50: Lukács Nikoletta – Györkös Dorottya – Kreiter Attila – Lyublyanovics Kyra - Szegedi István Kristóf – Szigyártó Ottilia – Szénásy-Laczkó Virág: Új adatok az Árpád-kori Győr-Tatai-teraszvidék régészeti kutatásához Ács – Alsó-Sörös lelőhely bemutatásán keresztül

15:55-16:15: Gálvölgyi Orsolya – Szabó Balázs Sándor: Középkori településrészlet a XIII. kerületi Bodor utcában

16:20-16:40: Pátkai Ádám Sándor: Új eredmények és értelmezési lehetőségek Veszprém vármegye fejedelmi és királyi udvarházainál

16:40-től: Keleti Kávézó (Hungari Dzsebedzsi Kulturális Egyesület)

17:00-től: Kurátori tárlatvezetés a Középpontban a középkor: Tíz év, ezer történet című időszaki kiállításban (Gótikus terem)

Posztterek megtekintése

- ❖ Bede Ádám: A középkori templomhelyek és az őskori kurgánok kapcsolata Szentes példáján
- ❖ Gálvölgyi Orsolya: Budai pénzverés fénykora – Budai autonóm veretek a Budapesti Történeti Múzeum (BTM) gyűjteményében

- ❖ Kolláth Ágnes – Kovács Bianka – Kovács Gyöngyi – Nádain Zsófia: Település- és gazdaságtörténeti adatok Székesfehérvár környékéről – A Régészeti Kutatóintézet legújabb Fejér vármegyei eredményei
- ❖ Lengyel Boglárka: Fémfonalas hálós főkötők
- ❖ Mag Hella: Zsigmond-kori kályhacsempe-töredékek Vácról
- ❖ Szabados Ákos: Árvilla? Evőár? Mire használták? Adalékok a késő középkor és a kora újkor étkezési kultúrájához
- ❖ Szabó Dénes Kristóf: Árpád-kori falusi lúdkeltetés, borító és baromfiól régészeti nyomai
- ❖ Szoboszlay Gergely – Mészáros Máté: Garády Sándor nyomán; a nyéki Boldogságos Szűz kápolna legújabb kutatása
- ❖ Zay Orsolya: Körgallér: rövid köpenyfélék a kora újkori Kárpát-medencében; „Uradnak szája íze szerint...” – kenyértörténet a kora újkorban

19:00 órától kötetlen program a Rizmajer Sörházban

Helyszín: 1085 Budapest, József Krt. 14.

2025. november 29. szombat

Anyagi kultúra I.

Szekcióelnök: Dr. Tóth Anikó

10:00-10:20: Takács Mátyás László: A 13. századi kerámiamecses

10:25-10:45: Csepregi Horváth Dóra: Középkori kerámialeletek a Visegrád-Sibrik-dombi ispánsági vár délkeleti részéről

10:50-11:10: Szalai Emese: Az érsek asztaláról – késő középkori kerámia egy budai kútból

11:15-11:35: Kérdések, kávészünet

Anyagi kultúra II.

Szekcióelnök: Dr. Papp Adrienn

11:40-12:00: Tóth Erik: A török kori elit emlékanyaga egy budai kút feltárásából

12:05-12:25: Németh Fruzsina Alexandra: Egy kerámiatípus nyomában iraki Kurdisztánban

12:30-12:50: Fegyvári-Komori Tünde: Perzsa fajansz a magyar hódoltságban

12:55-13:45: Kérdések, ebédszünet

Anyagi kultúra III.

Szekcióelnök: Dr. Tomka Gábor

13:50-14:10: Faragó Péter: Fémleletek a tatai várból

14:15-14:35: Rakonczay Rita: Nem minden arany, ami fénylik – Salzburgi kályhacsempék a Magyar Királyság területén

14:40-15:00: Szabó Renáta: Figurális kályhacsempék a vámosatyai Büdi várból

Zárszó: Terei György

Absztraktok

Egy megkerült kolostor: a csatcai pálosok kutatása

Szoboszlai Gergely – Nagy László

A csatcai Sárkány Boldogasszony-templom mellett állt középkori pálos kolostor eddig csak írott forrásokból és Ádám Iván veszprémi érkanonok rajzaiból volt ismert, pontos szerkezete és kiterjedése nem, hiába sejtette annak jelentőségét a szinte teljes épségében megmaradt, álmellékrajz kolostori templom. Az épületegyüttes kutatására 2023–2024-ben nyílt lehetőség.

Elsőként a talajradaros mérések rajzolták ki a templomtól északra elterülő kolostornégyszög kontúrját, amelyen belül azonosíthatóvá vált a kerengőfolyosó, a keleti és nyugati helyiségsorok, a káptalani terem poligonális szentélyével, valamint a sekrestye. A felmérések alapján 2024 nyarán tíz szelvényben vizsgáltuk a kolostort és a templomot. A kutatás során egyrészt sikerült azonosítani a geofizikai mérések által jelzett objektumokat, másrészt kiderült, hogy a 18. század folyamán a kolostor teljes északi részét az alapozási árkokig elbontották.

Azokon a pontokon, ahol a falak kevésbé sérültek, feltárult a több periódusban átépített sekrestye, a kerengő egyes szakaszai és a boltozott előcsarnok. Az eredmények nemcsak új adatokkal szolgálnak a csatcai lelőhely és a 14–15. századi pálos építészet kutatásához, hanem egyedülálló lehetőséget kínáltak a geofizikai mérések hitelesítésére is.

„...pusztákat láttunk, csak a templomok dűledező falai álltak.” Új eredmények

Heves vármegye elpusztult templomos helyeinek kutatásában

Nagy László

Heves vármegye elpusztult középkori templomainak modern értelemben vett régészeti kutatása a 20. század második felében kezdődött, s az azóta eltelt bő fél évszázadban több jelentős eredmény is született - de ezek a legtöbb esetben csak a

szűken vett épület, illetve a hozzájuk tartozó temető területére korlátozódó feltárásokat jelentették.

Napjainkra azonban a feltárások mellett egyre növekvő szerepet vívtak ki maguknak a roncsolásmentes lelőhelyfelderítési módszerek: az írott és képi források hagyományos elemzése mellett terepbejárást, régészeti geofizikai felmérést, illetve légi távérzékelést is magába foglaló integrált kutatási módszerek használatával a korábbiakhoz képest szignifikánsan jobb lehetőségek állnak rendelkezésünkre az egykori templomos helyek lokalizálása és vizsgálata szempontjából. Az utóbbi években végzett ilyen jellegű munkálatok eredményeként számos, eddig ismeretlen templom és faluhely került azonosításra. Ezek részletes elemzésén keresztül nemcsak egy-egy adott helyszín egyéni jellegzetességeire, de a teljes vármegye templom- és településhálózatára nézve fontos megfigyeléseket tehettünk, melyekről előadásomban kívánok rövid áttekintést adni.

Noszvaj középkori temploma

Ekrik Ákos

Noszvaj települése (Heves vármegye) Egertől mindössze néhány kilométerre, a Bükk-hegység déli lejtőin fekszik. Középkori templomát 1928-ban bontották le, mivel az akkori lelkész túl kicsinek találta azt a gyülekezet számára. Az átalakításról azonban nem értesítették a Műemlékek Országos Bizottságát, így a testület csak egy bejelentés révén szerzett tudomást a bontásról. Mire a Bizottság a helyszínre érkezett, a templom nagy részét már elpusztították. Ennek ellenére sikerült megmenteniük a déli bejáratot, amely ma is látható. A kibontott kőfaragványokat a Borsod-Miskolci Múzeumba szállították.

Kutatásom célja az egykori templom épületének rekonstruálása volt, amelyhez a fennmaradt kőfaragványok szolgáltattak alapot. Ezeket fotogrammetriai módszerekkel dokumentáltam, ami lehetővé tette, hogy pontosabb képet alkossak az építési periódusokról, a felhasznált építészeti technikákról, valamint a templom

ornamentikájáról és történetéről. Előadásomban ezeket az eredményeket kívánom bemutatni.

Az egresi monostor szerzetesnek meghatározott sírjai

Cz. Németh Veronika

A temetkezési hely megválasztása, a sír kijelölése olyan döntés eredménye, amelyet a társadalom és az egyén közösen elfogadott paradigma rendszere alapján létesül. A középkori sírkertek esetében is lehet alkalmazni a „landscape theory” elgondolást, vagyis azt, hogy az eltemetés fizikális helye visszautal az egyén társadalomban elfoglalt szerepére. A szociális hálóban elfoglalt hely érzékeltetéséért erőfeszítéseket is tesznek, például téglából sírpítményt készítenek, vagy téglákkal kerítik köbe az elhunytat.

Előadásom során a Maros partján elhelyezkedő egresi cisztercita monostor temetőjében azonosítható szerzetesnek meghatározott sírokat szeretném bemutatni. A szerzetesi temetkezések egy külön kategóriát képviselnek a középkori temetőrégészetben. Azonosításukban az egyik nehézséget maga a templom körüli temetkezés okozza, a bolygatott sírok nem könnyítik meg az elhunyt egyének elkülönítését. Továbbá a kolostorok aktív használati idején túl – vagyis a cisztterek esetében a 12-15. század után – megjelennek a későbbi temetkezések, ahol a szakrális hely emléke végett temetkeznek a környék lakói. Ebben az esetben csak a rétegtan segíthet elkülöníteni egymástól a „passzív” időben odatemetett halottakat az „aktív” időben használtaktól. Ha topográfiai szempontból közelítjük meg a kérdést, egy adott kolostor esetében, vannak olyan helyek, amelyek – a rendi regulák ellenére – világiak számára fenntartott temetkezőhelyek, míg máshova csak a felszentelt papok temetkezhettek.

Széchy Mária végső nyughelye

Simon Zsófia

Kőszeg történelmi főterén, a Jurisics téren álló Szent Jakab-, és Szent Imre-templomban Pap Ildikó Katalin és Simon Zsófia vezetésével 2022-2023-ban zajlott régészeti feltárás, egyúttal lehetőség nyílt Szent Jakab-templom kriptáinak felnyitására és vizsgálatára. A templomban található hat sírbolt közül a templomhajó közepén lévő kisméretű, családi kriptában feltételezte a kutatás Széchy Anna Máriának (1610 k. - 1679), Wesselényi Ferenc nádor özvegyének nyughelyét. A 17. század legendás nőalakja életének utolsó három évét töltötte Kőszegen, temetkezésének pontos helye a feltárások segítségével nyert bizonyítást.

A kriptákban mikrobiológiai mintavételezést és kiértékelést követően lehetett vizsgálatokat végezni teljes védőfelszerelésben. A templomhajó közepén lévő sírbolt bolygatott állapotban volt. Fémkeresős kutatás során került elő egy pecsétgyűrű, pecsétképén a Széchy család címerével és az A M S betűkkel, melyek Széchy Anna Mária nevének kezdőbetűit rejtik. Legalább 6 személyt temettek el a sírboltban, közülük egyetlen váz kora és neme felelt meg a 70 éves kora körül elhalálozott Széchy Máriának. A koponyáról 3D másolatot készítettünk, hogy a jövőben lehetőség legyen arcreekonstrukció készítésére is. Az emberi maradványok genetikai vizsgálatát az ELTE-HTK Archeogenomikai Kutatóintézet munkatársai végezték.

Bugac- Pétermonostora Árpád-kori temetőjének régészeti elemzése

Bús Bence

Bugac- Felsőmonostor lelőhely kutatása 2010-től tart napjainkig Rosta Szabolcs vezetésével. A feltárás első szakasza a monostor és a monostortemplom megismerését tűzte ki célul, míg a második szakasz a templomdomb környezetét és az azt körül ölelő települést is vizsgálja. A feltárás során nagy lélekszámú, eddig közel 2300 Árpád-kori sírt számláló temető is napvilágra került. Előadásomban a 2010 és 2020 között feltárt 1650 sír régészeti elemzésének eddig elért eredményeit mutatom

be, – külön kitérve a temető periodizációjára – amely szakdolgozataim témájaként is szolgált. Ezen felül kitérek a temető belső topográfiai alakulásának és kronológiai viszonyainak összefüggésére, amely az idő előre haladtával gyökeresen megváltoztatta a temető képét és annak temetésre használt határait. Ezen felül ismertetem, hogy a monostor épületegyüttese milyen módon vett részt a temetésre használt területek alakításában. A temető különlegessége, hogy itt eltérő temető típusok (soros és templom körüli) egy helyen, kronológiailag egymást követve vannak jelen.

Egy középkori, részben földbemélyített, talpgerendás gödörépület maradványai Székelyudvarhelyen

Botha-Lőrincz Adrienn

Az udvarhelyi Székelytámadt vár több szempontból is Székelyföld egyik kiemelkedő jelentőségű műemléke, sőt az elmúlt évek kutatási eredményei bizonyítják, hogy székelyföldi viszonylatban is egy unikális lelőhellyel állunk szemben.

A Székelytámadt vár területén az 1980-as évek óta kisebb-nagyobb megszakításokkal napjainkig folynak régészeti ásatások. Ez idő alatt az erődítmény több olyan részlete is napvilágot látott, amelyekről korábban mindössze a 17. századi várleltárak és történeti felmérések (G. M. Visconti 1699. évi felmérése, Orbán Balázs leírása és alaprajza) tesznek említést. 2023-ban azonban sikerült feltárnunk egy – a kora újkori várat megelőző – középkori, viszonylag nagyméretű, részben földbeásott, talpgerendás épületet, amelyről írásos emlékek nem maradtak fenn, így ezen objektum értelmezése és rekonstruálása teljes mértékben a régészeti eredményekre hagyatkozik.

Az előadásom célja egyrészt az említett középkori objektum ismertetése, a feltárási körülmények és az épület szerkezetének bemutatása, valamint funkciójának meghatározása. Analógiák tekintetében, két olyan Árpád-kori épületet fontos megemlítenem, melyet a '80-as években tártak fel Székelykeresztúron – ez utóbbiak struktúrájukban több ponton is egyezést mutatnak az általunk feltárt objektummal. A

bemutatóm során emellett a kronológia kérdéskörét is górcső alá fogom venni, elemezve az épület markáns rétegzettségét és gazdag leletanyagát, amely túlnyomórészt lassú korongolt, a hagyományos régészeti datálás szerint késő Árpád-kori – 14. századi kerámiaanyagot tartalmaz.

Kutatások a visegrádi várrendszerben 2023-2025

Szoboszlay Gergely

A *Visegrád 700* majd *Visegrád Reneszánsza* projekt részeként a Várkapitányság Nonprofit Zrt. Megbízásából az MNMKK MNM Mátyás Király Múzeum ásatásaival párhuzamosan lehetőség kínálkozott a visegrádi várrendszer szinte minden szakaszának kutatására. A három évadon át zajló ásatások négy különálló területre terjedtek ki, lefedve a vár teljes történeti kronológiáját. 2023–2024-ben az alsóvárból induló völgyzáró fal szondázása, valamint az alsóvárhoz keletről csatlakozó teraszon feltárt hódoltság kori településrészlet és a hozzá tartozó középkori falszakaszok vizsgálata zajlott. 2024 őszén 200 m²-en átvágtuk a fellegrvár Anjou-kori sziklaárkának betöltését, míg 2025-ben az árok külső oldalán a vár déli falszakaszainak és a középső vár nagy ciszternájának kutatására került sor. Bár a feltárások még nem zárultak le, eredményeik így is több ponton finomították a visegrádi várrendszer eddig ismert építéstörténetét, új adatokkal gazdagítva, illetve számos eddig kutatatlan részletre is rávilágítva.

Veszprém vára a legújabb kutatások tükrében

Hegyi Dóra

A veszprémi Várhegy már az őskorban is lakott volt. Szent István király püspöki és megyésispáni székhelyet alapított itt, amellyel Veszprém lett az első püspöki székhely az országban. A középkori építkezések meghatározó emléke a vár északkeleti részén elhelyezkedő Szent György-kápolna, Szent Mihály-székesegyház, Gizella-kápolna és

a püspöki palota épülete. A középkort és a kora újkort követően a barokk időszakban is jelentős építkezések történtek a várban, amelyeknek köszönhetően alakult ki a vármű látható képe.

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ, Nemzeti Régészeti Intézetének munkatársai 2021. szeptemberétől végeznek feltárásokat a veszprémi Várhegyen az Érsekség és az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokon az Európa Kulturális Fővárosa 2023 programsorozat keretein belül. E munkák során több ponton sikerült azonosítani az őskori lakottság nyomait, a középkori várfal különböző szakaszait, a hozzá kapcsolódó kora újkori erődítések részleteit, a román kori székesegyház eddig ismeretlen részeit, a székesegyháztól északra, a Szent György-kápolna környezetében elhelyezkedő középkori temető sírjait, a 17. századi lakóházak részleteit és a barokk csatornahálózat különböző szakaszait is. A legújabb kutatások fényében tehát egyre jobban körvonalazódik a veszprémi vár képe a különböző korszakokban.

Ami a palota alatt megmaradt (előzetes jelentés a Budavári Palota A épületénél végzett kutatásról)

Magyar Eszter

Az elmúlt több, mint tíz évben a budai várnegyed területén megszáporodtak az építkezések. Ezen belül is a Budapesti Történeti Múzeum 2023 óta követi figyelemmel a Budavári Palota A épületszárnyához kapcsolódó építési munkálatokat, és az Északi előudvaron történt korábbi feltárások eredményeit tekintve mindenki nagy várakozással fordult a helyszín felé. Az épület bontása miatt lehetőség nyílt eddig feltáratlan területen, a palotaszárny alatt is kutatni. Kérdéses volt, hogy az új kori épület megépítése hagyott-e hátra bármit is a korábbi emlékekből, de pár objektum nyoma még így is kirajzolódott előttünk, melyeket részben be tudunk kötni a Zolnay László által feltárt részletekhez.

Viseleti elemek a középkori Ságról

Csendes Dominika

A Tiszaug határában található, egykori Ság település közel egyharmadát 2020 és 2021 között tárt fel a Kecskeméti Katona József Múzeum, Wilhelm Gábor vezetésével. Az ásatással párhuzamosan folytatott fémkeresős kutatások eredményeként több mint 1000 fémtárgy került elő ekkor. Ezek közül előadásomban a középkorra keltezhető viseleti elemekkel foglalkozom. Maga a település a 11. századtól, egészen a 15 éves háború pusztításáig volt lakott. Az előkerült objektumokat és tárgyakat illetően, különösen a viseleti elemek tekintetében minden korszak képviselteti magát, azonban nagyjából 14-16. századi leletek kerültek elő. A tárgycsoportban az általánosnak mondható leletek mellett – mint a vésett díszű karikagyűrű; vascsatok; rozetta alakú veretek; borostyán vagy tölgyfa levelet imitáló késő gótikus kapcsok – megjelennek különlegesebb darabok is. Ilyen a „S” alakú kapocs, a lépő oroszlánt ábrázoló veret vagy az aranyozott, ékköves késő gótikus kapocs.

Mindemellett a leletanyagban szerepel egy rovásírással ellátott csat, valamint egy hólyagos mellboglár is, amelyek a szakirodalom jelen állása szerint a jáász és kun etnikumhoz köthetőek.

Előadásomban elsősorban a felsorolt tárgyakat mutatom be részletesebben, illetve az előkerült viseleti elemek alapján, a Ságon élt emberek társadalmi helyzetének kérdésére keresem a választ.

Kora-újkori fátyoltűk a hódoltság területén

Bruda Ildikó

A kora-újkori fátyoltűk a 16-17. századi balkáni női fej-, illetve hajviselet szerves részét képezték. A kontyok és a textíliák fejen való megtűzését haj-, illetve fátyoltűk segítették. Ezen tárgytípusok általában 6–10 cm hosszú, sárgaréz, bronz vagy ezüst tűk, melyek alapvetően a 15. században jelennek meg, de csak a 16–17. században válnak a viselet szerves részévé.

A kutatás két jól elkülöníthető csoportba osztja a fátvoltúket: vannak az egyszerűbb, kis tömör, díszítetlen kis- és gyöngygömbös fejű tűk, és a nagyobb, általában üreges fejjel rendelkező nagygyömbös tűk, illetve a filigrán technikával és ékkőberakással díszített bogláros tűk. Utóbbi tekerődző- vagy rezgőtű néven is ismert.

Munkám célja az eddig publikált, valamint különböző múzeumi gyűjteményekben fellelhető fátvoltúk tipologizálása, továbbá azok különböző szempontok szerinti összehasonlító vizsgálata és elemzése.

Fejtől a lábig - a történeti viseletkutatás módszertana

Zay Orsolya

A történeti viseletkutatás kapcsán célom, hogy a régészeti feltárások során előkerült öltözködési tárgyak, kiegészítők és egyéb anyagok segítségével rekonstruálja a múlt embereinek mindennapi életét, szociális státuszát és kulturális hátterét. A kutatásom során alkalmazott módszertan három fő pilléren nyugszik: a régészeti leletek alapos feltárása és dokumentálása, az ezekhez kapcsolódó kontextus vizsgálata, valamint a kísérleti régészet eszközeinek alkalmazása a tárgyak és viseletek rekonstrukcióján keresztül.

A kutatásomban kiemelt szerepet kapnak a középkori és kora újkori ruhák, és az azok viselésével kapcsolatos társadalmi státusz kérdései. A régészeti adatok mellett ezért korabeli írott és képi forrásokat is felhasználok, magyar és idegen nyelveken egyaránt. Ezen források elemzésével próbálom feltérképezni a viseletek társadalmi, gazdasági és kulturális jelentését, valamint azokat a társadalmi rétegeket, amelyek viselték őket. A kutatás során a viseletek interpretálásához elengedhetetlen a néprajz, a kulturális antropológia, valamint a társadalom szociológia tudományágainak bevonása, mivel ezek segítenek megérteni a „ruházat, mint társadalmi jelző” szerepét és annak változásait a különböző történelmi korszakokban.

A kutatás célja, hogy újabb módszertani eszközöket kínáljon a történeti viseletkutatás számára, és hozzájáruljon a régészeti interpretációk bővítéséhez. Az interdiszciplináris megközelítés lehetőséget ad arra, hogy a régészeti tárgyak

nemcsak a múlt technikai és esztétikai vonatkozásaiban, hanem azok társadalmi és kulturális kontextusában is új fényt kapjanak.

Egy Árpád-kori településrészlet Nyíregyháza, Felsősima lelőhelyen

Tripa Ilona

Előadásom témája egy Nyíregyháza határában fekvő településrészlet bemutatása, amelyet 2015-ben tártak fel Istvánovits Eszter vezetésével. A területen több objektumtípus került napvilágra, köztük külső kemencék, gödrök, valamint 1 kút. Ezek közül azonban kiemelkedik a 6 lakóépület, amelyeket szerkezetük alapján 3 csoportba lehet sorolni: gödörház, cölöpszerkezetes ház, továbbá fa-és téglavegyes falazású ház. Az utóbbi kategória az Árpád-kor vonatkozásában ritka jelenségnek számít, ezért a lelőhely tovább gazdagítja a korszak háztípusainak ismereteit. Egy esetben a tüzelőberendezés is egyedi vonásokat mutatott, a feltárók egy olyan kemencék dokumentáltak, amelynek az alja mélyebben feküdt, mint a padló jelentkezési szintje. A leletanyag jelentős részét a kerámiák teszik ki, azonban megtalálhatók voltak kőeszközök, kisebb részben csont-és fémtárgyak is. Az előkerült leletek alapján a településnek 2 periódusa bizonyossággal elkülöníthető, amelynek az írott forrásokban megjelenő középkori Syma településsel való azonosítása azonban kétségbe vonható.

Árpád-kori falu Páty határában

Mészáros Máté

Páty határában az M1-es autópálya mellett 2021-2024 között közel 1 millió m² került különböző módszerekkel kutatásra. A geofizikai vizsgálatok és próbafeltárások mellett a terület nagyobb része teljes feltárásra is került. A nagyobb méretű avar temető és kisebb méretű honfoglaló temetők mellett egy Árpád-kori falu és templom is feltárásra került. A feltárás során sikerült a domborzathoz illeszkedő falu szerkezetet utcákkal, házakkal, gazdasági egységekkel és kemencékkel megfigyelni.

A jelenleg ismeretlen nevű falu a Kozáromi-patak déli oldalán fekszik, míg az északi oldalán egyelőre a kutatatlan és ismeretlen alapítású Kozárom néven azonosított késő középkori falu található. A két falu viszonya pontosan nem ismert, de az Árpád-kori falu területét és temetőjét a késő középkorban is használták. Az ásatások új és gazdag információkkal egészítik ki a Zsámbéki-medence középkori topográfiáját.

Egy Árpád-kori település Kunszentmárton határában

Lenge Anna

Előadásomban a mesterképzéses diplomamunkámat szeretném bemutatni, melynek témája a Kunszentmárton, Holt-Körös-Part lelőhelyen feltárt 11-13. századi Árpád-kori településrészlet. Kunszentmárton Magyarország délkeleti részén, az Alföldön, Jász- Nagykun-Szolnok vármegyében helyezkedik el. Történetileg és néprajzilag a Tiszazug része, földrajzilag azonban a Körös-vidékhez tartozik. A mai Kunszentmárton közigazgatási határán belül számos Árpád-kori, illetve késő középkori telepnyom ismert. A lelőhelyen elsőként Csányi Marietta végzett terepbejárást 2005-ben. A kutatások csaknem tíz évvel később folytatódtak, az M44-es gyorsforgalmi út építési munkálataihoz kapcsolódva. 2014-ben Mesterházy Gábor készített geofizikai felmérést, 2015-ben Tárnoki Judit, majd 2017-ben Kovács Péter vezetésével végeztek feltárásokat a területen. Az ásatások során 178 objektum került feltárássra, melyek többsége az Árpád-korra keltezhető, mellettük néhány szarmata és egy bronzkori jelenség képviseltette magát. A feltárások során gödrök, árkok, földbemélyített épületek, illetve különálló cölöphelyek és kemencék kerültek elő. Az objektumokból előkerülő leletanyag legnagyobb részét a kerámiatöredékek alkotják, mellette kisebb számban megjelennek fémtárgyak, érmék, megmunkált kövek és megmunkált állatcsontok is. A település teljes kiterjedése nem ismert. Az objektumok szóródásából azonban arra következtethetünk, hogy az ásatási felület északkeleti része a település széléhez közel helyezkedhetett el.

Nógrád vár és mezőváros régészeti kutatása 2022 és 2025 között

Szolnoki Tamás – Nagy László

Az előadás során Nógrád vár és mezőváros területén az utóbbi években végzett régészeti kutatások előzetes eredményeit szeretnénk bemutatni. A várban szondázó jellegű ásatást végezhattünk a régészeti célú ásatással eddig nem vizsgált déli és keleti részen, míg az erősség alatt húzódó település esetében fémdetektoros kutatással egybekötött terepbejárásokat, magnetométeres felmérést, valamint a mezőgazdasági művelés miatt szükségessé vált leletmentést végeztünk. Ez utóbbi helyszínen a magnetométeres vizsgálatnak köszönhetően vizesárokkal és bástyákkal, valamint összekötő falakkal körített komplett mezőváros képe bontakozott ki belső utcahálózattal, valamint településen belüli egységekkel. Ez a terület jelenleg nem beépített, legelő és szántó található rajta, így hatalmas lehetőségeket rejt egy eddig kevésbé ismert településtípus alaposabb megismeréséhez.

Perkáta-Nyúli-dűlő érméi

Bohn Márton

Perkáta-Nyúli-dűlőben 2009-2011 között zajlott megelőző feltárás 59.700 m²-en Kovács Loránd Olivér vezetésével, és ennek során sikerült feltárni az Árpád-kori települést, annak templomát és csak nem a teljes középkori temetőt. Ennek a nagy volumenű munkának köszönhetően Perkáta-Nyúli-dűlő kiemelten fontos helyet foglal el a középkori régészet kutatásában, ugyanis a felszínre került rengeteg lelet kiváló alapot nyújt további kutatásokhoz.

Az előadásban a feltárás során talált éremanyagot, és annak összetételét fogom bemutatni. A legidősebb veret egy Kr. e. 1-2. századból származó kelta obolos, a legfiatalabb pedig egy I. Lipót (1657-1705) dénár, azonban az érmék zöme I. István (1000-1038) és I. Ferdinánd (1526-1564) uralkodási ideje közé datálható. Ennek köszönhetően a Perkáta-Nyúli-dűlőben előkerült érmék remek lehetőséget nyújtanak egy középkori település pénzhasználatának elemzéséhez.

A tatárjárás kori lelethorizont numizmatikai jelentősége a Közép-Duna-vidéken

Rácz Laura

A Magyar Királyság területén több lelethorizontot lehet megkülönböztetni, ezek közül az egyik legkiemelkedőbb a 1241-42. évi. A tatárjárás kori lelethorizonthoz köthető érem- és kincsleletek egy meglehetősen jó pillanatképet adnak a tatár pusztítás éveiről. A közelgő veszély elől menekülve az emberek minden lehetséges módon próbálták elrejteni értékeiket és menteni magukat. Ez nem minden esetben valósult meg, ugyanis mi találjuk meg ezeket a családi vagy személyes vagytonokat, amelyekért elrejtőik már nem tudtak visszamenni. Ezért is mondhatjuk, hogy ennek a korszaknak a pénzforgalmát és ékszerdivatát ezekből a leletegyüttesekből tudjuk a legjobban rekonstruálni. Az általam kutatott régió, a Közép-Duna-vidék alatt Pest, Komárom-Esztergom, Fejér és Veszprém vármegyék területei értendők. Több okból kifolyólag is erre a tájegységre esett a választásom, első sorban a régió egy központi területe volt az országnak már ebben az időben is, mind gazdasági, kereskedelmi, vallási és hatalmi szempontból is. Valamint ezt az egységet kettéosztja a Duna, így vizsgálhatóak a folyó két oldalának pusztulásával kapcsolatban felmerülő kérdések. Ezt a regionális összefoglalót szeretném még szemléltetni egy konkrét kincsleleten keresztül, amely a mester szakos diplomadolgozatom anyagát is képezte, ez nem más, mint a ceglédberceli tatárjárás kori kincslelet.

„*Nach Adam Ries(e)...*” – Számolózsetonok a veszprémi várból

Kékesi Márk

A veszprémi vár érsekségi tulajdonban lévő épületeinek felújításhoz kapcsolódóan 2021 szeptembere óta zajló régészeti kutatások során a fémkereső használatának köszönhetően gazdag leletanyag látott napvilágot. Az egyes épületek környezetében, valamint a belső terek megújítása során kitermelt feltöltések átvizsgálásával számos tárgytípus került elő.

Jól körvonalazható csoportot képeznek a középf- és kora újkorban Európa jelentős részén elterjedt vonalon való számolás tárgyi emlékei, a vékony rézlemezekre vert számológzsetonok, amelyekről hazai viszonylatban eddig csupán szerény számban jelentek meg tanulmányok. A késő középkortól a 18. századig Európa legjelentősebb zsetonkészítői a nürnbergi mesterek voltak. A veszprémi 16–18. századi darabok bemutatása kapcsán a korszak számtani ismeretinek forrásai mellett a nürnbergi zsetonkészítőkről és a tárgytypus elterjedéséről is rövid összefoglalást szeretnénk adni.

Megjegyzések Somogy megye középfkori és kora újfkori éremleleteihez

Varga Máté

Somogy megye középfkori és kora újfkori éremleleteit röviden bemutató tanulmányom 2013-ban jelent meg, amiben közel 100 éremleletre vonatkozóan gyűjtöttem össze adatokat. Úgy gondolom, hogy érdemes újra áttekinteni az éremleletek sorát, mert számos helyen kellett korrigálni a listát: sikerült pontosítani adatokat (előkerülés helye, darabszám stb.), emellett szakirodalmi, valamint adattári gyűjtésből újabb leleteket tudtunk regisztrálni. Az azóta eltelt évtizedben újabb kisebb éremleletek kerültek elő a különböző régészeti munkák során (ásatás, terepbejárás), és nyertek elhelyezést a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum gyűjteményében.

Az Árpád-kori éremleletek közé egy kisebb darabszámút tudunk sorolni, ami Kisgyalánban került elő, illetve egy Kaposvár melletti templom körüli temetőben talált sírleletet is felvettünk a listára. A késő középfkori leletek közé egy bárdudvarnoki bizonytalan leletet tudtunk felvenni.

A legtöbb éremleletet a kora újfkor időszakára lehetett keltezni, és ebbe a sorba került be a legtöbb új adat: Balatonszemes (2 db éremlelet), Berzence, Kaposvár, Kaposszentjakab, Nagybajom, Segesd, Somogyvár. A fentieken kívül még további számos bizonytalan adatunk is van éremleletekre.

A döbröközi vár és uradalma komplex roncsolásmentes kutatásának kezdetei

Kovács Bianka Gina – Ekrik Ákos – Mészáros Nóra – Berta Adrián

Döbrököz (Tolna vármegye) keleti részén, a Kapos jobb partján, a folyó árteréből néhány méterrel kiemelkedő egykori szigeten állnak ma is a település középkori várának maradványai. A részben fákkal és bozóttal benőtt területen jelenleg mindössze két magasabb és néhány kisebb falcsont látható, míg a többi falszakasz helyét elsősorban a domborzat jellemzői alapján lehet valószínűsíteni. Hagyományos geodéziai módszerekkel a lelőhelyet az 1980-90-es években felmérték, valamint Miklós Zsuzsa több alkalommal régészeti célú légifotókat is készített a várromról.

2024-ben indult kutatásunk a vár és uradalmának szisztematikus, teljeskörű roncsolásmentes vizsgálatát tűzte ki célul. Az épület felszíni jelenségeinek felmérése UAV LiDAR és 3D fotogrammetria segítségével történt, míg a földfelszín alatti maradványokat talajradarral kutattuk. A romok hagyományos építészeti felmérését szintén fotogrammetriai adatokkal egészítettük ki. A felsorolt módszerek alkalmazásával sikerült az egykori vár teljes alaprajzi elrendezését feltérképeznünk. Kutatásunk során nem kizárólag magára az épületre, hanem annak tágabb környezetére, középkori birtokainak felderítésére is koncentrálnak. A lelőhely földrajzi környezetbe ágyazását történeti korú légifelvételek és az azokból készített terepmodell segítségével végeztük el, továbbá az uradalom egykori településeinek azonosítása céljából szisztematikus terepbejárásokat kezdtünk a környéken. Előadásunkban kutatásunk módszereit és eddigi eredményeit mutatjuk be.

Malmok szerepe a középkori tájhasználatban

Buránszki Nóra

A malmok a középkorban jóval tágabb szerepet töltöttek be a mindennapi életben, hiszen nem csupán a gabonaőrlésre, hanem minden olyan tevékenységhez is használták őket, amelyekhez komoly fizikai erő szükségeltetett. Bár a történeti korokban sem csupán a víz energiáját felhasználó vízimalmok léteztek, mégis ott, ahol

rendelkezésre álltak sebes folyású patakok, folyók, ez a típus vált a legelterjedtebbé. A malmok létesítését nem csak a jogi szabályozás, hanem a földrajzi adottságok is befolyásolhatták, így a malomhelyek kutatása kiemelt szerepet játszik a korabeli vízgazdálkodás vizsgálatában.

Az egykori malmok, illetve malomhelyek kutatásában, azonosításában az okleveles és térképészeti adatok mellett egyre hangsúlyosabb szerep jut az topográfiai, illetve a régészeti térinformatikai kutatásoknak, amelyek segítségével lehetőség nyílik a nem csak egy – egy épület lokalizálására, hanem magának a malom szerepének vizsgálatára a tájban, illetve a malomhelyekhez kapcsolódó egyéb tájelemek (halastavak, gátak) lokalizálására, ezek összevetésére a történeti térképészeti forrásokkal.

Előadásom elsősorban a porvai pálos kolostor példáján szeretnénk bemutatni, hogy milyen lehetőségei vannak a malomkutatásban a különböző térinformatikai módszereknek, (DEM, LiDAR felmérések, korábbi műholdfelvételek vizsgálata), milyen elemeket azonosíthatunk a tájban, és milyen lehetőségek, roncsolásmentes módszerek állnak rendelkezésünkre egy - egy malom vagy malomhely azonosítására.

Egy vár árnyékában: a középkori Hollókő kutatása

Szolnoki Anderko Anna

A hollókői falu kutatása Gádor Judit nevéhez köthető, aki a templom és a település területén 1969-ben végzett régészeti feltárásokat, majd 1970-ben folytatta a plébánia kutatását további szelvények nyitásával. A falu feltételezett területén összesen két objektumot tárt fel, így az ásatás ezen része összességében eredménytelen volt. A templom feltárásán számos sír került elő, illetve sikerült meghatározni a templom alaprajzát is, azonban a felmérés pontatlansága miatt a rajzi dokumentáció nem tükrözi a valóságot. 2022-ben új kutatások indultak a területen, melyek célja a falu lokalizálása, a templom alaprajzának tisztázása, valamint a hollókői mikrorégió új lelőhelyeinek meghatározása. A lelőhelyfelderítések elsősorban nondestruktív módszerekkel zajlanak: LiDAR, talajradaros és magnetométeres felmérések

készültek, valamint önkéntes fémkeresősök bevonásával folyamatosan zajlanak a fémdektoros terepbejárások. Ugyan a kutatást még nem zártuk le, az előzetes eredmények biztatóak, így előadásomban ezekről számolok be.

Új adatok az Árpád-kori Győr-Tatai-teraszvidék régészeti kutatásához Ács – Alsó-Sörös lelőhely bemutatásán keresztül

Lukács Nikoletta – Györkös Dorottya – Kreiter Attila – Lyublyanovics Kyra -
Szegedi István Kristóf – Szigyártó Ottilia – Szénásy-Laczkó Virág

2023 második felében és 2024 év elején teljes felületű feltárást végeztünk Magyarország észak-nyugati részén, Ács település határában 40 000 m²-en. A területen egy szórt, de rendezett szerkezetű Árpád-kori település látott napvilágot. A központi részen két kút található. A kutakat földbemélyített épületek és kültéri kemencék vették körül. A földbemélyített épületek közelében 5-6 gödörből álló gödör csoportosulások is feltárássra kerültek. A települést négyzet alakú területeket lehatároló karámárok szegélyezték. Kézi korongolt csigavonalas, fésűs hullámvonalköteges díszítésű fazék- és cserépbogrács-töredékek, orsókarika, őrlőkövek, vaskéstöredékek és egy pödrött végű karikaékszer kerültek elő. Az objektumok és a leletanyag alapján egy 11. század második felében - 12. század folyamán a vidéken gazdálkodó közösség településére bukkantunk.

A lelőhely tudományos feldolgozását természettudományos vizsgálatok is kiegészítik, melyek segítségével megismerhetjük a lakosság domborzathoz való igazodását. A közelben található alapanyagok felhasználási lehetőségeit. A falun túl pedig a mikrorégió Árpád-kori településhálózatának kialakulását és a tájatalakító hatását is kutatjuk.

Középkori településrészlet a XIII. kerületi Bodor utcában

Gálvölgyi Orsolya – Szabó Balázs Sándor

2023. májusa és novembere között nyílt lehetősége a BTM Középkori Főosztályának, hogy régészeti kutatásokat folytassanak a Népfürdő utca és a Bodor utca találkozásánál fekvő hosszanti telken, a XIII. kerületben. A területen, habár egyes részekben komolyabb bolygatás történt, ettől függetlenül az újkori feltöltés alatt kora újkortól egészen a bronzkorig datálható jelenségek sorát sikerült megfognunk. Legnagyobb kiterjedésében középkori telepjelenségeket (észak-déli és nyugat-keleti irányú árokrendszerek, gödrök, gödörkomplexumok, szabadon álló kemencék és földbemélyített házak), amelyek a 11. századtól egészen a 16. századig voltak keltezhetők. Ezek vélhetően a forrásanyagban Besenyő, majd később Szentlászló néven illetett faluval azonosítható településhez tartoztak.

A telken megfigyeltek alapvetően összhangban vannak a szomszédos Népfürdő utca 47. számú telken történt ásatások eredményeivel, azokat kiegészítik. Az elmúlt időszakban, amióta a környék az ingatlan beruházások kedvelt célpontjává vált, számos régészeti megfigyelés, ásatás történt, ami pontosíthatja a pesti oldal középkori településeiről alkotott tudásunkat. Előadásunk célja a 2023. évi ásatás középkori részének bemutatása, és a XIII. kerület középkori topográfiájának bemutatása jelenlegi ismereteink szerint.

Új eredmények és értelmezési lehetőségek Veszprém vármegye fejedelmi és királyi udvarházainál

Pátkai Ádám Sándor

Az elmúlt évek során több alkalommal nyílt lehetőségünk ásatásokat és geofizikai kutatásokat végezni a zirci királyi udvarház, valamint a veszprémvölgyi apácakolostor környezetében. Zirc esetében az udvarház és a templom körüli kora Árpád-kori temető sírjai nyújtanak új értelmezési lehetőségeket, illetve egy olyan objektum, amelyet ásatással eddig nem azonosítottak. A földradaros mérés alapján az udvarház és a templom tömbje mellett azonosítható egy négykaréjos rotunda is. A veszprémi

feltárásaink új szempontokat jelentenek Veszprém város korai történetéhez kapcsolódva, hiszen több kora Árpád-kori periódust sikerült meghatározni a veszprémvölgyi apácakolostor közvetlen környezetében. Legelőször Kralovánszky Alán vetette fel 1984-ben a lehetőséget, miszerint nem elképzelhetetlen, hogy a korai ispánsági, vagy királyi központ nem a Várhegyen, hanem a völgyben lehetett. Neki még nem álltak rendelkezésre azok az adatok, amelyekkel az utóbbi években bővült tudásunk. Ezen új eredményekkel tehát nem csak a két település korai, középkori története pontosítható, hanem a fejedelmi/királyi udvarházak rendszeréhez is fontos adalékokkal szolgálhatunk.

A középkori templomhelyek és az őskori kurgánok kapcsolata Szentes példáján

Bede Ádám

Az egész Alföldön megtalálhatók az őskori halmokon felépített Árpád-kori templomok és az ezek körül létesített temetők. Mivel ez egy viszonylag általános jelenség, ezért gyaníthatjuk, hogy a középkori közösségek tájszemléletében (helyválasztásában) és hagyományaiban (élő szokásaiban) a kurgánok és a templomok szakralitása összefüggést mutatott egymással. Az alföldi tájban a halomsírok térben való koncentrált jelenléte – a szent hegyekhez való hasonlósága (analógiája) és védett helyzete (geomorfológiája, stratégiai/tájékoztatói funkciói) – mind ezt a képet erősíthették. A vizsgálati területen, Szentes – egy jellegzetes alföldi település – közigazgatási határában hat olyan őskori kurgánról van tudomásunk, melyek középkori templomalapot és templom körüli temetőt rejtenek magukban. Ezek az Ecseri-templomrom névtelen halma, a Besenyő-halom, a Kajáni-Temető-halom, a Sáp-halom, a Szentlászló halma (mára elhordták) és a Tere-halom. Örökségvédelmi szempontból ezek az összetett régészeti jelenségek kiemelt szereppel bírnak, ezért védelmük – például speciális státuszú régészeti lelőhelyé nyilvánításuk – különösen indokolt.

Budai pénzverés fénykora – Budai autonóm veretek a Budapesti Történeti Múzeum (BTM) gyűjteményében

Gálvölgyi Orsolya

A budai pénzverde működésére vonatkozó első írott említés 1255-re datálható. Ezt követően volt a középkori Magyar Királyság legfontosabb pénzverdéjévé, amely mintaként szolgált az ország többi pénzverdéje számára. A hiányos vagy közvetett régészeti és történeti adatok miatt gyakran csak maguk a pénzérmék szolgálnak bizonyítékként. Jó példa erre az Anjou-uralkodók alatt folyt autonóm pénzverése Budának: erről semmilyen írott forrás nem maradt fenn, viszont több olyan éremtípus is ismert, amelyek ikonográfiai és felirati elemei szoros kapcsolatot jeleznek Budával. Ezek az érmék meglehetősen ritkák a régészeti leletek között és nagyon úgy tűnik inkább a verde közvetlen környezetéből kerülnek elő ilyen példányok. A BTM Középkori Gyűjteményében mindössze kilenc ilyen érem maradt fenn, amelyek mind Budához köthető típusok közé sorolhatók. Igyekszem majd bemutatni ezeket a típusokat, illetve az érmék korabeli pénzforgalomban elfoglalt helyét és az Anjou-kori pénzverésen belül.

Település- és gazdaságtörténeti adatok Székesfehérvár környékéről – A Régészeti Kutatóintézet legújabb Fejér vármegyei eredményei

Kolláth Ágnes – Kovács Bianka – Kovács Gyöngyi – Nádainé Zsófia

A Régészeti Kutatóintézetnek jelenleg két tudományos projektje van folyamatban Fejér vármegyében. Az egyik Székesfehérvár és környéke középkori és kora újkori régészeti topográfiájának összeállítását célozza, míg a másik a csókakői váruradalom komplex vizsgálatát végzi. Ezek az interdiszciplináris kutatások, melyek egyesítik a modern lelőhely-diagnosztika, a természettudományos vizsgálatok, valamint a klasszikus régészeti és történeti forrásfeldolgozás módszereit, fő célkitűzéseiken túl számos járulékos eredményt hoztak az évek során. Poszterünk ezekből ad ízelítőt, ezúttal nem magára a városra, hanem a környező településekre helyezve a hangsúlyt.

Fémfonalas hálós főkötők

Lengyel Boglárka

Az utóbbi néhány évben több hasonló főkötő került elő ásatáson sírból, kriptából. Hiánytalan fémfonalas hálós főkötőt 2020-ig egyet ismertünk, ami ép leletként került elő és kettőt, ami töredékesen maradt meg. Jelenleg hét fémfonalas hálós főkötőt ismerünk, amely típus meghatározásként, terminus technikus-ként a 2022-ben megjelent cikkben került megfogalmazásra.¹ A főkötők típusainak, szerkezetének, a fémfonalak anyagvizsgálati eredményeinek összehasonlításával kerülnek bemutatásra a szorosabb vagy lazább rokonságban álló főkötők. A szombathelyi, jáki és mátészalkai főkötők mutatnak a legnagyobb hasonlóságot. A sztánai főkötő hátsó oldala annyiban tér el, hogy a négyzethálós kontyot fedő rész nem átlós elrendezésű, hanem függőlegesen és vízszintesen helyezkednek el a pikós fonatok, amelyekben a boglárók elhelyezkednek. A fejtetőn lévő kerek csipke, a fémfonalas boglárók, lamellák, islogok nagyon hasonlóak ennél a négy, épségben maradt főkötőn. A csengeri főkötő töredékes, a fejtető csipkéje kisebb, egyszerűbb, a hálós hátsó kontyot fedő rész is szerényebb, kevesebb islog díszíti és boglárók, lamellák nincsenek. Az Antiochiai Anna főkötője nagyon töredékes, azon leginkább a fémfonalak és a csipkék vizsgálhatóak a szerkezetre csak következtetni lehet. A páratlan szépségű leletek, még további vizsgálatokra, készítéstechnikai kutatásokra adnak lehetőséget.

Zsigmond-kori kályhacsempe-töredékek Vácról

Mag Hella

Vác belvárosában, a Rév köz 5. szám alatt, az egykori német város területén régészeti megfigyelést végeztünk 2021 őszén egy építkezéshez kapcsolódóan. Rövid bontómunkára is sor került, ennek köszönhetően láttak napvilágot a jelenleg

¹ Egervári Márta – Lengyel Boglárka – Zay Orsolya: 16. századi hálós-főkötő Sztánáról Isis · erdélyi magyar restaurátor füzetek 22. Székelyudvarhely, 2023

bemutatásra kerülő Zsigmond-kori kályhacsempe leletek. Ismertetésük azért indokolt, mert eleve viszonylag kevés a Vácról közölt kályhacsempe anyag, másrészt e típusú csempek jelenléte korábban nem volt ismert a városban. Az azonosítható töredékek a Holl Imre által 1958-ban leírt Zsigmond-kori V. csoport típusaiba sorolhatók, amelyeket Zsigmond uralkodásának végére, 1432 és 1437 közé keltezhetünk.

Árvilla? Evőár? Mire használták? Adalékok a késő középkor és a kora újkor étkezési kultúrájához

Szabados Ákos

A kutatásban nincs egységes elnevezése az egyágú, keskenyedő, árra hasonlító tárgynak, amelynek nyele megegyezik a késekével. Esetenként villa is tartozik a készlethez, a két eszköz használatának módja tehát nem lehet azonos. De akkor mire szolgált a képi ábrázolásokon kevésbé megtalálható hegyes tárgy étkezések során? A korszak nyugat-európai illemtankönyveinek, viselkedéskódexeinek, irodalmi alkotásainak tanulmányozása közelebb vihet a kérdés megválaszolásához.

Árpád-kori falusi lúdkeltetés, borító és baromfiól régészeti nyomai

Szabó Dénes Kristóf

Az M43-as autópálya megelőző feltárásai során, Csanádpalota – Juhász T. -tanya lelőhelyen feltárt Árpád-kori település egyik leégett félig földbe mélyített épületének belső gödrében három lúdtojás, valamint elszenesedett fűzfavesszők és tölgyszilánk maradványai kerültek elő. Néprajzi párhuzamok és néhány középkori ábrázolás teszi lehetővé a lelet értelmezését és az épület képi rekonstrukcióját: olyan baromfiólról van szó, melyben fűzfavesszőből font tyúkborító védte az értékes lúdtojásokon kotló tyúkot vagy ludat. Egy kis gödröcske arra is bizonyítékkal szolgálhat, hogy az ólat füstöléssel fertőtleníthették. A keltetett tojások száma megfelel az ókorig visszanyúló, páratlan számú lúdtojás keltetéséről szóló javaslatoknak. A keltetési szokások az

épület pusztulásának éven belüli datálását is segíthetik. A feltárást Szeverényi Vajk és Türk Attila vezette.

Garády Sándor nyomán; a nyéki Boldogságos Szűz kápolna legújabb kutatása

Szoboszlay Gergely – Mészáros Máté

2022 őszén hitelesítő régészeti feltárás indult a budanyéki Boldogságos Szűz Mária kápolna területén, amely korábban csupán Garády Sándor 1934-es kutatásai révén volt ismert. A Várkapitányság Nonprofit Zrt. megbízásából induló kutatás célja Garády ásatásának hitelesítése és a terület turisztikai fejlesztésének előkészítése volt. A feltárás során sikerült pontosítani a korábbi megfigyeléseket, valamint több új adattal gazdagítani azokat. Azonosíthatóvá vált a Garády által is dokumentált két főbb építési periódus: egy Árpád-kori, valamint egy a 15. század végére – 16. század elejére keltezhető szakasz. Ezen túlmenően új részletek kerültek elő mind az építészeti sajátosságok és periódusok, mind a templomon belüli és körüli temetkezések vonatkozásában. Az előkerült leletek, temetkezések és építészeti maradványok kirajolták a rövid ideig működő, királyi alapítású exempt egyház történetét, Nyék falu elnéptelenedését, majd a helyszín késő középkori királyi kápolnává alakítását. Ugyanakkor a feltárás során a lelőhely horizontját a 9–10. századig sikerült visszanyújtani, amely új kérdéseket vetve fel a Buda körüli településhálózat kialakulásával kapcsolatban.

„Uradnak szája íze szerint...” – kenyértörténet a kora újkorban

Zay Orsolya

A poszter a kísérleti régészet módszereit alkalmazva vizsgálja a kenyérsütést a kora újkori török kori Magyarországon. Két edénytípus, a fazékkemence és a sütőharang használatát próbáltuk ki, korabeli kerámiatöredékek másolataival. A fazékkemencében nyári körülmények között, parázs segítségével, élesztős és

kovászos tésztát sütöttünk, és vizsgáltuk a hővezetést, a tészta kelését és a sütési folyamatot. A sütőharanggal végzett téli kísérlet során a hőszabályozás és a körültekintő előkészítés kulcsfontosságú volt, hogy a kenyerek egyenletesen átsüljenek. A projektek célja nemcsak a történeti technikák rekonstruálása, hanem a használati folyamatok dokumentálása és az eredmények reprodukálhatósága. A tapasztalatok rávilágítanak a kora újkori kenyérsütés gyakorlati nehézségeire, a különböző edénytípusok előnyeire és korlátaira, valamint arra, hogyan értelmezhetők a régészeti nyomok a 21. századi kísérleti régészet szemszögéből. A poszter így lehetőséget nyújt a közös gondolkodásra és a további kísérleti próbák megalapozására.

Körgallér: rövid köpenyfélék a kora újkori Kárpát-medencében

Zay Orsolya

Ez az absztrakt a kora újkori rövid köpenyfélék, különösen a körgallérok használatát vizsgálja a Kárpát-medencében, régészeti és történeti források alapján. A kutatás középpontjában két régészeti példány áll: a miskolci Avasi plébániatemplomból előkerült selyembárony körgallér és a sárospataki plébániatemplomból fennmaradt, gyönggyel hímzett nyaki gallérrész. Mindkettőt többször kézbe vettük, mikroszkóppal felmértük, fotóztuk és dokumentáltuk, lehetővé téve a szabás, az anyaghasználat és a díszítési technikák részletes elemzését. Az absztrakt a PhD-kutatás előzetes eredményeit mutatja be, előrevetítve a 2026-ban megjelenő nagyobb tanulmányt. Bemutatja a két körgallér összehasonlítását, valamint a kora újkori rövid köpenyfélék anyaghasználati és esztétikai sajátosságait, lehetőséget adva a résztvevők számára, hogy már most betekintést nyerjenek e különleges ruhadarabok történeti és technikai aspektusaiba.

A 13. századi kerámiamécses

Takács Mátyás László

A Vác, Köztársaság út 23. telken 2006-ban végzett megelőző feltárás anyagát dolgoztam fel az MA szakdolgozatomban, mely munka a leltározással vette kezdetét. Ennek során figyeltem fel arra, hogy nagy számban van jelen olyan edény, és edénytöredék, ami leginkább egy kis tálkára hasonlít, de peremén 2-3 benyomás, valamint koromfolt figyelhető meg.

Ezen töredékek nagy száma miatt elkezdtem annak szakirodalmi gyűjtését. Az ebből kiolvasható jelentősége okán a dolgozatban külön fejezetben ismertettem a tárgyat, rendelkezésre álló szakirodalmi ismereteinket, valamint analógiákat. Utóbbit Váccal kezdve Esztergomtól Kána faluig gyűjtöttem.

Középkori kerámialeletek a Visegrád-Sibrik-dombi ispánsági vár délkeleti részéről

Csepregi Horváth Dóra

Az Árpád-kori, és különösen annak korai időszakából származó kerámia leletanyag értékelése több szempontból is kihívást jelent a hazai kutatás számára. A javarészt háziipari körülmények közötti készítésből adódóan az egyes területek edénykészletében különbségek figyelhetőek meg, így sok esetben ezek csak regionális keretben értelmezhetőek. Továbbá a formák és a díszítések hosszú időn keresztül változatlanok voltak, ami megnehezíti a szűkebb kronológiai határok kialakítását. A Visegrád-Sibrik-dombi vár délkeleti részén előkerült középkori kerámiaanyag lefedi a 9-13. századig tartó időszakot, így jó lehetőséget kínál az ilyen jellegű kérdések mélyreható vizsgálatára, illetve újabb kutatási irányok megfogalmazására is. A korai ispánsági központból előkerült leletanyag esetében elsődleges szempont az egyes objektumok, illetve a belőlük előkerült töredékek kapcsolatának vizsgálata és ennek értelmezési lehetőségei. Ilyenek például a délkeleti oldalon előkerült tornyok, vagy a korban unikális kétosztatú kőpalota. A legnagyobb kihívást azonban a leletanyagon

belüli kronológiai csoportok kialakítása jelenti. Ebben kiemelt szerepe van az innen és a közeli lelőhelyekről előkerült töredékek összehasonlításának, különös tekintettel a szomszédos Visegrád-Várkert kerámiaanyagára. A kronológián túl ez újabb adatokkal szolgálhat az ispánsági központok és a környező települések kapcsolatát illetően, valamint rávilágíthat a régió belüli települések közötti interakciókra is.

Az érsek asztaláról – késő középkori kerámia egy budai kútból

Szalai Emese

2021-ben a Dísz tér 1-2. szám alatt, az egykori Vöröskereszt Székház területén végeztünk megelőző feltárást Hegyi Dóra vezetésével. Az ásatás legkiemelkedőbb objektuma egy kőből falazott oldalú, mintegy 6,5 m mély kút volt. A betöltésből nagy mennyiségű hódoltság kori és késő középkori leletanyag – kerámia, állatcsont, fém, illetve a vízszint alól növényi maradvány – került elő, melyek restaurálását és feldolgozását folyamatosan végezzük. Jelen előadás egy munkaközi beszámoló a feldolgozás módszertanáról, az eddig elvégzett vizsgálatok eredményéről és a késő középkori rétegek kerámiájának elsődleges értékeléséről. A Dísz tér 1-2. számú telkek középkori birtoklástörténete Végh András munkája nyomán jól nyomon követhető, innen tudjuk, hogy a 2. számú telken álló házak 1396-tól az esztergomi érsek budai rezidenciájaként szolgáltak. Az előkerült leletanyag szintén rangos birtokosra utal: a jó minőségű fehér agyagból készült asztali- és főzőedények mellett megjelenik néhány korai mázas, nagy valószínűséggel import darab és több korai kályhaszemtípus is. Az edények, az állati és növényi maradványok együttes vizsgálatával kísérletet teszünk a korabeli elit étkezéskultúrájának rekonstruálására.

A török kori elit emlékanyaga egy budai kút feltárásából

Tóth Erik

A budai vár területén zajló régészeti feltárások során egy gazdag leletanyaggal rendelkező kút látott napvilágot a Dísz tér 1-2. számú telek területén. A több méter mélységű betöltésből nagyszámú kerámia, állatcsont és szerves anyagból készült lelet mellett reprezentatív fémtárgyak is előkerültek. Ugyan több korszak tárgyi emlékanyaga megtalálható a leletegyüttesben, azonban mind mennyiségében, mind minőségében a hódoltság végére keltezhető tárgyak számítanak a legkiemelkedőbbnek. A magyarországi viszonylatban egyedülálló zárt leletegyüttesben megtalálhatóak színesfém használati eszközök, viseleti elemek és a fegyverzet egyes részei, amelyek a török kori elit anyagi kultúrájának kimagasló emlékei. Ezek a tárgyak nem csupán az előkelők mindennapi életébe engednek bepillantást, hanem rávilágítanak a birodalmon belüli intenzív kapcsolati hálókra is.

Egy kerámiatípus nyomában iraki Kurdisztánban

Németh Fruzsina Alexandra

A kurdisztáni vidék az oszmán korszak (16-20. század) folyamán olvasztótégelye lett a beáramló török, iráni és arab hatásoknak. Ezzel párhuzamosan a hegyvidéki területeken élő nomád, félnomád és letelepedett népesség anyagi kultúrájában nagyrészt a helyi tradíciót követte: a kerámiagyártás számos párhuzamot mutat a korábbi korszakok szokásaival, melynek legfőbb eredője a helyi gyártás, és a helyben elérhető anyagok limitált száma.

A birodalmi központokból és a kurd városokból beáramló importkerámiák mennyisége jelentősen alacsonyabb, mint a síkságon megfigyelhető településeken. Emellett a tárgyak kivitelezése is arra utal, hogy a leletek túlnyomó része helyi készítésből származik, melyet a 20. század eleji néprajzi kutatások is megerősítettek.

Az agyagedényeket vizsgálva a mázas díszkerámiákon kívül kitűnik egy jól elkülöníthető anyagtípus, ami a kurd territórium majd összes lelőhelyéről jelentős

számban került elő. A piszkosfehérre égetett és általában geometrikus díszítésű kerámiacsoport széles körben elterjedt urbánus és rurális közegben egyaránt. Nem kivétel ez alól Grd-i Tle sem, a Ránja-síkság északi részén, a Zagrosz-hegység vonulatai között megbújó késő iszlám kori erőd, mely jelenlegi feltevéseink szerint az emírhez vagy egy vazallus törzsfőhöz tartozhatott. A terület elzártsága, valamint a feltételezhető kereskedelmi- és információs kapcsolatok alapján a más területekről előkerülő hasonló régészeti- és néprajz anyaggal összehasonlítva választ kaphatunk olyan kérdésekre, hogy ezeket a tárgyakat kik és milyen céllal készítették és használták, mikor jött divatba a használatuk, és hogy játszottak-e bármilyen szimbolikus szerepet.

Perzsa fajansz a magyar hódoltságban

Fegyvári-Komori Tünde

A hódoltság anyagi kultúrájának régóta felismert része a Szafavida Perzsiában gyártott fajanszcsészek, melyek elsősorban a kortárs kínai porceláncsészéket imitálják. Részletesen eddig egyedül Holl Imre foglalkozott vele, eredményeit azóta is használja a kutatás, valamint a korszakhoz tartozó leltanyagok közlései. A magyarországi hódoltság kori díszkerámia újabb vizsgálata azonban átírja ezeket a korábbi eredményeket. A Holl Imre által az akkori párhuzamok alapján a lehető legpontosabban perzsaként meghatározott töredékek jelentős részéről azóta bebizonyosodott, hogy valójában kütahyai fajanszcsészékhez tartozó töredékek. Emellett egy új perzsa típus, az ún. gombruni kék-fehér csészek is azonosításra kerültek, melyeket korábban a kutatás nem tudott gyártóközpontozáshoz kötni. Az előadás ezeket az új eredményeket mutatja be, különös figyelmet fordítva a gombruni típusra és annak problematikájára.

Fémleletek a tatai várból

Faragó Péter

A tatai vár feltárása 1965 és 1972 között Szatmári Sarolta, majd 2023-tól Giber Mihály vezetésével folyt. Az 1965-1966-ban, valamint az 1968-ban feltárt B szelvényben nagy mennyiségű kályhacsempe, kályhaszem, kerámia, csont, üveg, kőtárgy és fémlelet került napvilágra, melyeket mesterszakos diplomamunkámban dolgozok fel.

Előadásomban ezek közül Szatmári Sarolta 1965-ben talált fémleleteit kívánom bemutatni. Az összesen 42 darabból álló fémegyüttes a 15-17. századból származó, a mindennapokban használt vastárgyakat; egy darab bronzharang töredéket, valamint egy csontnyéllel rendelkező dugóhúzót tartalmaz. Többsége a vastárgyaknak párhuzamot mutat az ozorai vár és egyéb dunántúli várak korszakbeli fémleleteivel is.

Nem minden arany, ami fénylik – Salzburgi kályhacsempék a Magyar Királyság területén?

Rakonczay Rita

A magyarországi kályhacsempe-kutatás egyik visszatérő toposza, hogy a legszebb, legigényesebb darabok külföldön – többnyire Salzburiban – készültek volna. Sokszor már önmagában a magas művészi színvonal vagy a hazai párhuzamok hiánya elegendő volt ahhoz, hogy a csempéket „importként” könyveljék el. Előadásomban azt a témát szeretném körüljárni, hogy valójában mely kályhacsempék vagy kályhacsempe csoportok között mutatható ki kapcsolat és hogy milyen a kályhák közötti kapcsolat jellege. Valóban importként lehet ezekre tekinteni? Vagy csupán csak a motívumokat importálták?

A két régió közelebbi vizsgálata a salzburgi Neue Residenz (Új Rezidencia) feltárásának köszönhető, amely 2023 és 2025 ősze között zajlott. Bár a területen viszonylag kevés konkrét objektum köthető a középkor és a kora újkor időszakához, a

későbbi feltöltésekben viszonylag nagy mennyiségű kályhacsempe-anyag látott napvilágot. A 16-18. századig keltezhető kályhák maradványai jól összevethetők a Magyar Királyság északnyugati területeinek kályhacsempéivel.

Figurális kályhacsempék a vámosatyai Büdi várból

Szabó Renáta

A várban zajló régészeti kutatások során több ízben nagy mennyiségű kályhacsempe töredéke került elő. Előadásomban csupán a figurális díszítéssel ellátottakat szeretném bemutatni, különös tekintettel a 2017-ben feltárt, az udvar területére beomlott kályha elemeire vonatkozóan.

A kályhacsempék képi világa a környék váraiban megjelenő tendenciákhoz illeszkedik. A várak kályháinak motívumkincsét befolyásolja a vár földrajzi elhelyezkedése, tulajdonosának ízlése és hitvilága egyaránt. Bereg megye főispánja és felesége Oláh Anna hithű katolikusok voltak, így nem véletlen, hogy kályhájukhoz is vallási témájú csempéket választanak, amelyeket egyszerű, növényi motívumos csempékkel egészítenek ki.

Az említett típus elemeiről elmondható, hogy motívumkincsük szervesen kapcsolódik a 16. századi kályhacsempéken kialakult díszítőstílushoz, amelynek előképei és mintái a Magyar Királyság területén, leginkább Budától keletre, számos variációban fordulnak elő. A figurális csempék tekintetében talán legközelebb a királyházai Nyalábvárhoz állhatott az erősség, ugyanakkor a termékeket mindenhova a kassai műhelyből szállíthatták.

Szekcióelnökök

Dr. Bíró Gyöngyvér

Régész, egyetemi adjunktus

SZTE BTK Régészeti Tanszék

Dr. K. Németh András

Régész, főmuzeológus, tudományos titkár

Wosinsky Mór Megyei Múzeum

Kocsis Edit

Régész, főmuzeológus

MNMKK MNM Mátyás Király Múzeum

Dr. Kovács Enikő

Régész, numizmatikus, szakmuzeológus

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum

Dr. Mordovin Maxim

Régész, egyetemi docens

ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Dr. Nagy Szabolcs Balázs

Régész, osztályvezető

Laczkó Dezső Múzeum

Dr. Papp Adrienn

Régész, egyetemi adjunktus

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum, PPKE BTK Régészettudományi Intézet

Dr. Rácz Tibor Ákos

Régész, egyetemi docens

PPKE BTK Régészettudományi Intézet, Ferenczy Múzeumi Centrum

Terei György

Régész, főosztályvezető

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Dr. Tóth Anikó

Régész, muzeológus

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Dr. Zatykó Csilla

Régész, tudományos főmunkatárs

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Előadók, társszerzők

Dr. Bede Ádám

HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont

Berta Adrián

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Bohn Márton

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Botha-Lőrincz Adrienn

Haáz Rezső Múzeum

Bruda Ildikó

PPKE BTK Régészettudományi Intézet, Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Buránszki Nóra

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Bús Bence

Kecskeméti Katona József Múzeum

Cz. Németh Veronika

Hansági Múzeum, PPKE BTK Régészettudományi Intézet

Csendes Dominika

Kecskeméti Katona József Múzeum

Csepregi Horváth Dóra

PPKE BTK Régészettudományi Intézet

Ekrik Ákos

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet, ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Faragó Péter

PTE BTK Régészeti Tanszék

Fegyvári-Komori Tünde

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum

Gálvölgyi Orsolya

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Györkös Dorottya

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Alkalmazott Természettudományi Laboratórium

Hegyi Dóra

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Kékesi Márk

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Kolláth Ágnes

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Kovács Bianka Gina

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Kovács Gyöngyi

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Kreiter Attila

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Alkalmazott Természettudományi Laboratórium

Lenge Anna

Ferenczy Múzeumi Centrum

Lengyel Boglárka

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum

Lukács Nikoletta

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Lyublyanovics Kyra

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum

Mag Hella

Tragor Ignác Múzeum

Magyar Eszter

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Mészáros Máté

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Mészáros Nóra

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Nádai Zsófia

ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet

Nagy László

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Németh Fruzsina Alexandra

ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Pátkai Ádám Sándor

Gróf Esterházy Károly Múzeum

Rácz Laura

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum

Rakonczay Rita Szilvia

ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Simon Zsófia

Kőszegi Városi Múzeum, Könyvtár és Levéltár

Szabados Ákos

Szabó Balázs Sándor

Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeum

Szabó Dénes Kristóf

Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály

Szabó Renáta

Jósa András Múzeum, ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Szalai Emese

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Szegedi István Kristóf

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Szénásy-Laczkó Virág

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Szigyártó Ottilia

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Alkalmazott Természettudományi Laboratórium

Szoboszlai Gergely

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet, ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Szolnoki-Anderko Anna

MNM KK Forgách-Lipthay Kastélymúzeum, ELTE BTK Régészettudományi Intézet

Szolnoki Tamás

Dornyay Béla Múzeum

Takács Mátyás László

Tóth Erik

Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum
Nemzeti Régészeti Intézet

Tripa Ilona

SZTE BTK Régészeti Tanszék

Varga Máté

Zay Orsolya

MMA-Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet